

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vesz fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utcza 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési
és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélküli:

Egész évre... 13.— kor.
Fél „... 6-50 „

TELEFON: József 40—66.

az e lapokban foglalt minden cikkről az utánnómas
joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Néhány szó a városok tejjel való ellátásáról. Gyalui Rosenberg S.	97
A Schärdingi Gazdasági Nőiskola. Barótné Stegmüller Mária	97
Mik a tennivalók ma az állattenyésztésben	98
Könyvismertetés	98
Kisebbszakközlemények	99
Hírek	99

JÁRVÁNYOK

fellepte esetén forduljon a

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE
RÉSZVÉNYTÁRS. IGAZGATÓSÁGAHOZ
BUDAPEST, IX., LONYAY-UTCZA 18/B.

Sürgőnycim: Vaccin, Budapest,

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Az intézet anyagai egész Európában
elterjedtek s megbízhatóságuk, ál-
landó bakteriológiai karakterük és
hatékonyosságuk közismertes. Fel-
világosítások, szaktanácsok és labo-
ratoriumi vizsgálatok díjmentesek.

Előjegyzési felhívás!

A magyar gazdaközönség kedvelt

Kodolányi-féle gazdasági zsebnaptár

59-ik évfolyamát az 1919-iki évre — tekintettel
a folyton emelkedő nyomdaköltségekre, nehogy
később az áremelkedés még nagyobb legyen —
már most sajtó alá rendezni óhajtanánk.

Ezen oknál fogva csak a megrendelők számá-
hoz képest, korlátozott számú példányokban fog
kiadatni.

Miért is tiszteletteljesen kérjük igen tisztelt
előfizetőinket és lapunk olvasó közönségét, hogy
az előjegyzési megrendelést még e hó folyamán
eszközöljék és ismerősei körében is ajánlani
sziveskedjenek.

Ára Budapesten 8 kor., postán ajánlott küldés-
sel 8 kor. 40 fill., utánvét mellett küldve 8 kor.
70 fill.

Megrendelhető: *Gazdasági Lapok* kiadó-
hivatalánál Budapesten, VIII., József-utca 15.

Néhány szó a városok tejjel való ellá- tásáról.

Irta: Gyalui Rosenberger Sándor.

Kétségtelen, hogy a városok élelmezésénél
legnagyobb fontossággal bír a tej, mely beltar-
talmát illetőleg a legolcsóbb és legtápdusabb
táplálék. Gyermekeknek, szoptató anyáknak,
betegeknek és aggoknak nélkülözhetetlen.

Oly nyomoruságosan alacsony van azon-

ban a tej maximális ára megállapítva, hogy a
termelő ezen ár mellett rém módon ráfizet,
mert az előállítási ár jóval magasabb, mint a
megállapított maximális ár.

Hogy tehát ezen ráfizetés a lehetőség szerint
csökkentessék, egyesek csak a maximális ár két-
háromszorosán adják el (így is jól jár a városi
ember, ha tejet kap, mert ekkor is még a legol-
csóbb táplálékhoz jut) mások, hogy a deficitet
elkerüljék, kihasználják a mai konjunkturákat,
tehenészetüket felosztják és teheneiket magas
árak mellett adják el. Sokan gazdaságukba hasz-
nálják fel a tejet, vagy borjuk nevelésére, vagy
a háztartás körébe és a gazdasági munkásokkal
fogyasszák el.

Szóval a termelő oly módot keres, hogy teje
a lehetőség szerint minél jobban értékesít-
tessék. Ki issza meg ennek a levét? Nem más,
mint a városi közönség!

Egyes városokban oly nagy mérveket öltött
már a tejhiány, hogy engedélyt kértek a köz-
élelmezési minisztertől arra, hogy a város bizonyos
körzetében, illetve a város körüli közsé-
gekben engedné meg a tejrequirálást.

Kolozsvár városának ezen kérését teljesítette
a miniszter és engedélyt adott, hogy 16 közeli
község tejét a város requirálhassa.

Midőn erről értesültem, felkerestem Kolozsvár
városa agilis közlelmezési előadóját, dr.
Somody Andrást, ki a requirálás keresztülvite-
lével volt megbízva és arra kértem őt, hogy ne
nyuljon mindjárt a legszigorubb eszközöz, a
könnyörtelen requiráláshoz, mert az kudarcra
végződne és még annyi tej sem menne be a vá-
rosba, mint eddig. A különféle és többszöri
requirálással agyonkínzott gazda nem fogja de-
rekát e requirálásnak könnyen beadni és módot
fog találni, hogy az alól kibujjon.

Azt javasoltam, hogy requirálás helyett csi-
náljunk egyelőre valami tejszövetkezet félét és
ha ez sikeres lesz, úgy csináljunk „igazi tejszö-
vetkezetet” alapszabállyal.

Somody dr. tetszéssel fogadta eszmémet és
elfogadta azon javaslatomat is, hogy bocsásson
a gazdák rendelkezésére elegendő mennyiségű
korpát, petroléumot, stb., hogy azoknak, akik
tejüket beadják maximális áron, ugyancsak
maximális áron adhassuk ezeket. Megállapított-
tuk, hogy minden beszállított tej után kap az
illető fél kiló korpát és minden 15 liter tej után
1/4 kiló petroléumot.

Ezek megbeszélése után arra kértem Somody
dr.-t, hogy első sorban jöjjön ki községembe,
mely Kolozsvár tőzsomszedságában van és itt
tegyük az első próbát.

Összehívtuk annak rendje-módja szerínt a
községbeli gazdákat a község házára az ügy
megbeszélése végett, de az érdeklődés nagyon
kicsi volt. Hiába magyaráztuk, hogy a requirálás
elkerülése végett ajánljuk a választott módot.
A beszállítandó tej után korpát, petroléumot
stb. adnánk szintén maximális áron, ajánlatunk
nem tetszett a gazdáknak. Bizalmatlanok voltak,
féltek.

Arra kértem ekkor Somody dr.-t, hogy küld-
jön ki még aznap legalább 20 q korpát és egy
hordó petroléumot és akár ha egy literrel is, de
másnap megkezdjük a tejbészállítást.

Másnap reggel tényleg behoztak a kijelölt
helyre 20 liter tejet, azután 27, 32, 45, 53, 62,
86, 100 stb. úgy, hogy ma a 29-ik napja, hogy
működésünket megkezdjük és ma már 273 liter
tej ment be, mintegy 100 gazdától.

Gazdáink pontosan és előre kapják a korpát,

petroléumot stb., bizalommal vannak az ügy
iránt és napról-napra több tejet hoznak be.

Kolozsvár városának megengedte a közlel-
mezési miniszter, hogy a budapesti árak szerint
fizesse a tejet és így gazdáink jelenleg 102 fillért
kapnak tejükért. Emellett nem kell, mint eddig
hátukon bevigyék a tejet a városba, a beszálli-
tásért nem kell, mint eddig, literenként és ha-
vonként 2 koronát fizessenek, nem kell literen-
ként 1/2 fillér városi vámot fizessenek, mivel az
összegyűjtött tej beszállításáról a város gondos-
kodik.

Maximális áron kapnak egyelőre korpát, pet-
roléumot stb., de ez csak a kezdet. Somody dr.
megígérte, hogy a város tejüzeme rövidesen egy
nagy raktárt fog berendezni, hol azok részére,
kik tejükét ily módon bocsátják a város rendel-
kezésére, a gazdálkodáshoz szükséges eszközök,
cikkek stb. a piaci áraknál jóval olcsóbb áron
fog rendelkezésükre állani.

Ezen sikeres kezdet után hasonló módon el-
járva még néhány községbe, az eredmény ma
az, hogy 5—6 községből ily módon ma már a
város napi mintegy 1800 liter tejet kap. Ezen
mennyiséggel a miniszter által megjelölt VI.
első kategória el van látva tejjel és fokozatosan,
amint a többi községek is be lesznek vonva, re-
mélhető, hogy Kolozsvár városa el lesz látva
tejjel.

Igy egyrészt biztosítva van a város tejszük-
séglete, másrészt pedig gazdáink megbarátkoz-
nak a szövetkezeti eszmékkel, annak előnyeit
felismerve, végre megcsinálhatjuk itt a tejszö-
vetkezetet, ami eddig nem volt keresztülvihető.

Ime, példa arra, hogy nem kell gazdáinkat a
legszigorubb és legkegyetlenebb requirálások-
kal zaklatni, hanem módot kell találni arra,
hogy szép szóval, megfelelő ellenszolgáltatá-
sokkal nyerjük meg őket.

Szép szóval, jó bánásmóddal, ha rá is fizet-
nek, de meghálálják a gazdák a szép szót és jó
bánásmódot.

Szükségesnek tartottam ezeket megírni és a
közlelmezési miniszter figyelmét felhívni a
Somody dr.-féle megoldási módokra, mert a
célt így zaklatás és kényszer nélkül eredmé-
nyesen lehet elérni.

Szásztenes, 1918 június 5-én.

A Schärdingi Gazdasági Nőiskola.

Irta: Barótné Stegmüller Mária.

Schärding városka mellett Otterbachban mű-
ködő Frauenschule-t mely a felső-ausztriai gaz-
dasági egyesület tulajdona, látogattam meg.

Az iskola két célt szolgál.

1. 19 éves uri leányokat tanít a háztartás és
gazdaság minden ágára. Tanterve és tananyaga
a kecskeméti gazdasági tanítónőképző tananya-
gának felel meg.

2. A Frauenschule mint gazdasági tanítónő-
képző is működik, mert két éves tantolyamát el-
végzett hallgatói Wienben a »Hochschule für
Bodenkultur«-ban az állami gazdasági tanítónői
vizsgát letehetik és azután mint állami gazda-
sági tanítónők alkalmazást nyernek.

A Frauenschule mellett teljesen elkülönítve
»Haushaltungsschule für Bauerntöchter« is van
szervezve, mely évente két tanfolyamot tart min-
dig tíz növendékkal, akik 16—17 évesek.

A Frauenschule tantsülete: az igazgató, az
internátus igazgatónője s egy gazdasági taní-
tónő (az iskola volt növendéke), aki képesítése
után két évig egy nagy uradalomban mint vo-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT mérnök doktor hir-
szabadalmazott neves füstcső-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound tulhevitett rendszert úgy teljesítőképeség, mint
tartósság tekintetében messze felülmúlunk és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál

1032

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 51. Sürgőnycim: Kemna, Budapest
Telefon: 91—21.

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a 1079

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

1917. év végén a kötelekéhez tartozó szövetkezeteknek 228.403 tagja volt. A szövetkezetek tartalék-alapja 6.665.206 korona volt. Az évi tiszta nyereség 568.960 korona, az összes áruforgalom pedig 80.000.000 korona volt. A „HANGYA“ boltok száma ez idő szerint 1700. Földmivelő népünk erőlködésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

lonteur működött. Két évig egy kereskedelmi kertészetben volt alkalmazva. Hosszabb időt töltött egy nagy baromfitenyésztő telepen és Berlinben a Lette Verein háztartási iskolájában.

Frl. Blasel tanítja a tejgazdaságot, háztartást, kertészetet.

Az internátus igazgatója tanítja a csecsemő-ápolást, egészségtant és kézimunkát, azaz hogy a szabást és varrást mindkét tanfolyamánál.

Az igazgató tanítja az állattenyésztést és mezőgazdaságot.

A gazdasági egyesület titkára: a baromfitenyésztést, méhészetet és gyümölcsfatenyésztést.

Egy tanítónő tanítja és vezeti a főzést a Frauenschule konyhájában, egy másik a háztartási iskolában és egy harmadik tanítónő néhány elméleti órán kívül csupán a mosást és vasalást tanítja.

Az iskola maga elég kis területen, legföljebb 1000 m² területen fekszik. Az épület környéke kertté van alakítva. Gyakorló területe a tartomány tulajdonát képező Otterbach uradalom, hol a növendékek minden munkában tanítónők vezetése mellett vesznek részt.

Be vannak osztva az uradalom konyhájába, hol naponta harminc személyre főznek, az istállóba az állatok etetéséhez és fejéséhez, mezei munkákhoz, baromfiudvarba stb. Az uradalom gazdaságában ezen munkálatok az intéző nejének felügyelete alatt folynak, aki pompás, ügyes, szorgalmas, tapasztalt gazdasszony, kinek már példája és szorgalma is megbecsülhetetlen nevelő hatása a fiatal leányokra.

Két napig tartózkodtam az iskolában és ezen idő alatt elragadtatással szemléltem a tanítónők és tanítványok komoly, lelkes, szorgalmas és kitartó munkáját, az iskola beléletének egyszerűségét, a tanítványok és tantestület közötti levő udvarias, de azért szigorú hangot.

Tanítványai nemesak mint háztartási iskolai tanítónők állják meg helyüket, hanem többen uradalmakban mint gazdasági tisztviselők, többen mint önálló vezetők elismeréssel működnek. Mások nagy intézetek, internátusok gazdasági vezetői, többen baromfitenyésztő vándortanítónők. Sokan pedig saját birtokukon dolgoznak és gazdálkodnak.

A tanítónők javadalma évi 1200 korona és három ötödéves korpótlék á 200 korona. Azonkívül teljes ellátás. Hetenkint egy szabad délután és az egész vasárnap.

A növendékek évente 2000 koronát fizetnek a Frauenschuleban, 400 koronát egy-egy háztartási tanfolyamért, még pedig egyformán a szeptemberben kezdődő hathónapos téli és az április elsején kezdődő négyhónapos nyári tanfolyamért.

Az iskola az osztrák földmivelésügyi minisztérium felügyelete alatt áll és évente államsegélyben részesül.

Mik a tennivalóink ma az állattenyésztésben.

Az állattenyésztésben ma hazánkban az állatok hasonlítanak a Németországiakhoz. Az állatállomány kétségtelenül megapad, az utóbbi időben igen sok szarvasmarhát vágnak le. Mi azonban nem követhetjük mindenben a németeket, ők már ma arra gondolnak, hogy megcsappant állatállományukat a háború után fagyasztott hússal behozatalával* kimélik majd. Németország élhet ilyen fényűzéssel, lévén ipari állam. Nekünk azonban arra kell törekednünk, hogy a szükségelt husmenyiséget magunk termeljük. Tenyészállatainkat, főképp teheneinket nem szabad levágnunk. A szarvasmarhaállomány általános megcsappanásánál fogva bizonyára takarmányfeleslegünk lesz, még átlagos takarmánytermés esetén is. A fölös takarmánnyal nemes fajtájú tenyészanyagunkat s teheneinket el kell tartanunk**. A tehénállomány fenntartása nemesak a jelenben a tejet biztosítja, de biztosíték a jövőre husellátásunkban.

A másik megoldásra váró feladat loállományunk megvédése. A katonai lókorházakban s a városokban igen sok az elcsigázott, lesóványodott ló. Schulte dr. gyakorló állatorvos vizsgálata szerint ezeket a lovakat nagyrészt megmenthetnők, ha falusi gazdaságokba juttatnók. Ezeknek az állatoknak mai takarmányozása a katonai lókorházakban és a városokban nem lehet megfelelő. Schulte nyilatkozata szerint e kiéhezett lovaknak a zab nem alkalmas takarmány. A kiéhezett állatok a zabot meg sem rágják, hanem mohón lenyelik, az emésztéshez szükséges nyálát nem választják el. Ezen csak úgy lehet segíteni, ha az állatot rágásra készítjük; az állatoknak tehát szénát és zabot kell adni, ezt kénytelenek az állatok megrágni, a rágás pedig nyál elválasztást, következképp jobb emésztést eredményez. A zabot az ilyen elcsigázott lovaknak jobb darált állapotban adni.

Schulte dr. állatorvos a gazdákat arra is figyelmezteti, hogy a szalmafeltárást is célszerű kombinációba venni. A szalmafeltárási gépek — szakértői vélemények szerint — alkalmasak arra, hogy a szalma celluloseját, melyet csak 20%-ában értékesített idáig a szervezet, a feltá-

* Ma Dél-amerika huszszorta több fagyasztott húst szállít az entente országaiba, mint 1913-ban egész Európáé.

** Egyáltalán nem ajánlatos még időközönként sem teheneinket soványabb takarmányozásra fogni, amint ezt épp n a legújabb kísérletek igazolják. A soványabb takarmányon nemcsak a tejhozam csökken, hanem az állatok súlya is. Ha azután ismét rendszeresen takarmányozzuk az állatot, a tejmenyiség csakhamar eléri rendes mértékét, de nem így az állatok testi súlya, ez csak lassan pótlódik, a pótlás sokkal több időbe telik, mint a mekkora idő kellett ahhoz, hogy az állat lefogyjon, vagy legalább is súlyábel veszítsen.

rás után 80%-nyi mennyiségben emészthetővé tegye a szervezetnek.

Igen ajánlatos volna, ha a katonaság az elgyengült lovakat minél előbb a gazdákhöz juttatná. A katonai kincstárt sok költségtől kimélné meg, a gazdaságokban, legelőkön pedig a lovak megerősödnek s a mezőgazdálkodásban eléggé hasznosíthatókká válnak. —a.

KÖNYVISMERTETÉS.

Közöljük a következő levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Amikor, közel két éve, hogy halálra váltan hazakerültem, előkerestem a dacosan a sutba dobott lantomat, hogy hosszú-hosszu hallgatás után elzengjem vélt hattudalomat, a »Honvéd roham-nótát« . . .

»Jó az Isten: megmaradtam« . . . Arnyéka a régi, kemény katonának . . . de még mindig katoná . . . s a »hattudalok« megsaporodtak! . . . Ugyannyira, hogy most, az ugyszólván mindenfelől és ismételten felém hangzott kedves unszólásnak és nógatásnak végre engedve, eltökéltem, hogy azokat a »hattudalokat« könyvalakban is kiadom, — a barátaim számára. Természetesen csak igen korlátozott példányszámban. Hiszen a kötetbe foglalt legtöbb apróságom egyenkint már megjelent az ország majd minden lapjában, amit bizonyára csak a szerkesztő urak jóakaratainak és becsületes, hazafias céloim felismerésének köszönhetek. Ferke Ágost.

Midőn a hazafias verseket tartalmazó füzetet t. gazdatársaink szives figyelmébe ajánljuk, nem mulaszthatjuk el közülök egyet az alábbiakban bemutatni.

K.-gazda leveleiből.

Ti csüggedtek? . . .

Ti csüggedtek, kishitűek?
Otthonülő, ágybanháló boldogok?
Nyújtózkodtok jóllakottan,
S a »búbosban« álmosító tűz lobog . . .
S nem tapadt az arcotokra
Verejtéktől, vértől csapzott hajatok;
Mert mi azért vérzünk itten,
Hogy ti otthon ágyuszót se halljatok! . . .

Ti csüggedtek, kishitűek,
Amig magyar erő küzd a végeken?
Most tör ki a gyáva kétség
Asszonyokon, pipogyákon, véneken?
Most, amikor rudaszkodunk?
Mikor már csak egy-két döntő viadal?
S letiporjuk ellenünket . . .
S ránk köszönt a büszke béke-diadal?! . . .

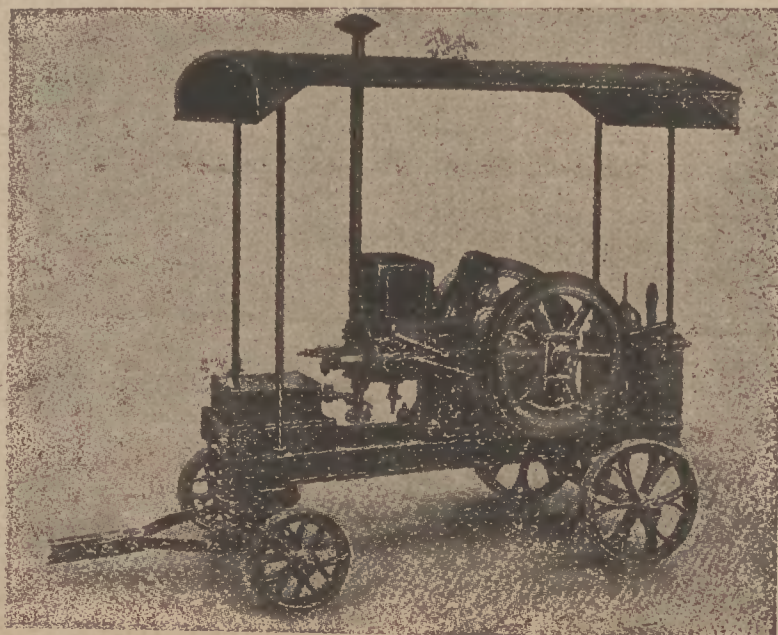
Ti csüggedtek, kishitűek,
Míg mi állunk rendületlen, keményen?
Mert itt bizony nem vesz erőt

Takarmánykamrák, szivattyúk, dinamók, darálók, cséplők

meghajtására alkalmas elsőrangú 2—3 HP és 4—5 HP benzinmotorokat, valamint még csekély számban lévő marokrakó aratógépeket, fűkaszalókat, gereblyéket, mindennemű gazdasági gépeket ajánl:

Dénes B. Betéti Társaság, Budapest,
Vilmos császár-ut 61. 1013/a

A motorokhoz szükséges benzin beszerzésénél segédkezünk.

Elfásulás a győzelmi reményen!
Pedig annyi baka-tűrös
Megőrölne vértanukat, szenteket;
S többet az a dicsőséges,
Megfeszített Megváltó se szenvedett!

Ferke Agost.

Kisebb szakközlemények.

Halak csomagolása. Nem élőhalak szállítására Heyking (Fisch. Zeitung 1917. No. 39.) a következő módot ajánlja: A halat azonnali, amint a vízből kikerült, leölik és kizsigerelik. Néhány óráig jégen áll, hogy kihűljön. Aztán a belsejét gyengén besózzák, így csomagolják kosárba. A kosár fenekére egy réteg szalma vagy fagyapot jön, arra egy réteg hal, egy kevés só s ismét vékony réteg szalma vagy fagyapot; aztán megint hal s így tovább, míg a kosár meg nem telt. A hal ikraját, máját, zsirját bent hagyják a halban.

A legfelső rétegre figyelmeztető lapot helyez: »Vigyázat! A halak már sózva vannak.« A szakácsné ehhez alkalmazkodik s kevesebb sót ad az ételhez.

Heyking szerint így csomagolt halak a legtávolabbi helyekre is jól érkeztek. Ugyanő arra figyelmeztet, hogy a csomagoláshoz sohase használjunk lombot, gyékényt, fűvet stb.-it, mert a friss növény mind megfűlled s felmelegíti a küldeményt.

Svájc halászata a külkereskedelmi forgalomban. A Svájcba bevitt s kivitt halak s halkészítmények, rákok mennyiségéről a következő számok adnak felvilágosítást:

	Bevitel		Kivitel	
	mennyiség	érték	mennyiség	érték
1892.	15.154	2.395.700	2.407	370.592
1902.	28.080	4.494.300	5.708	789.379
1912.	53.504	8.040.635	6.579	1.128.512
1915.	25.553	4.960.510	3.763	701.217
1916.	16.683	4.169.865	10.658	2.083.930

Amint látható, a bevitel nagyban túlhaladja a kivitt mennyiséget; az 1912. normális békeév adatai szerint a kivitt mennyiség csak 12,3%-a volt a bevitelnek. Az azévi bevitt mennyiségből édesvízi hal csak 8568 q volt; Ausztria-Magyarországból 351 q ment Svájcba 71.600 frank értékben, onnét pedig 33 q jött 9822 frank értékben. A legtöbb halat Németországból kapta, 15.333 q-t 1.391.135 frank értékben, aztán Franciaország következik 12.049 frank bevittel, amelynek azonban kisebb mennyisége mellett is több mint kétszer olyan értéke volt, vagyis 2.629.970 frank.

Az 1915. és 1916. év számadatai a háború befolyását tükrözik vissza. (Schweiz. Fisch. Zeitung. 1917. Nr. 9.)

Az angolok is eszik az éneklő madarakat. A württembergi állatvédő egyesület közlönye szerint a »Times«-nek egy állatbarát olvasója levelében keserű panaszt emel, hogy az előkelő Westend számtalan finom ételkészítésében a konyhára elkészített kopasztott éneklő madarak tömegei vannak felhalmozva. A levélíró kéri a közönséget, hogy inkább szükkölködjék egy keveset és ne lakmározzék vörös bogarak, pacsirták és hasonló madarak húsból.

M-r.

HIREK.

A lovak levágásának forgalmának és kivitelének szabályozása. A hivatalos lapban megjelent kormányrendelet végrehajtási utasítása szerint a gazdasági munkára föltétlenül használható vagy tenyésztésre kiválóan alkalmas ló, szamar és öszvér levágása tilos. Levágni csak olyan állatot szabad, amelyet a hatósági állatorvos vágóállatnak minősít. Élő vágó lovat, szamarat vagy öszvért csak az Állat és Takarmányforgalmi Részvénytársaság megbízottjai vásárolhatnak kiviteli célokra. Haszon- és tenyészlovakat (szamarakat, öszvéreket), csak a földmivvelésügyi miniszter esetről-esetre adandó külön engedélye alapján szabad Magyarországból kivinni. Az ország loállományának megvédelme és a hadsereg löszükségletének biztosítása érdekében tilos az élő lovat, szamarat és öszvért a földmivvelésügyi miniszter külön engedélye nélkül lábon hajtva az ország területéről kivinni. Ez a tilalom nem terjed ki a határtól 15 kilométernyivel távolabb nem fekvő helységek lakosainak ekebe, vagy járműbe fogott saját állataikkal gazdasági munkák végzése, illetve magánforgalom és határszéli kölcsönös forgalomra. Élő lovat, szamarat és öszvért csak igazolvánnyal

szabad Magyarország területén kívül eső helyre szállítani. Igazolvány nélkül csak az udvartartás és az uralkodóház tagjainak udvartartási tulajdonát, a hadsereg tulajdonát képező lovakat, versenylovakat és ügetőversenylovakat szabad szállítani.

Uj állatrequirálás. Mint értesülünk, a földmivvelési miniszter több vármegyében új marharequirálást rendelt el, amelyet július végéig be kell fejezni. Azokban a vármegyékben, ahol új requirálást rendeltek el, kellemetlen meglepetéssel fogadták ezt a hirt. Zala megyében azt határozta a közigazgatási bizottság, hogy az újabb requirálást nem hajtja végre, hanem feliratban arra kéri a kormányt, hogy halassa el a requirálást mindaddig, amíg az ország többi 35 vármegyéje — ahol requirálás egyáltalában nem volt — nem szolgáltatotta be marhaállományát.

A hadügyminisztérium felemelte a marhaátvételi árakat. Mint értesülünk a hadügyminisztérium június 8-tól kezdve felemelte a katonaság céljaira requirált marhák árát oly módon, hogy 300 kg.-on aluli marha ára kg.-onként 4,80 K, 301-től 350-ig 5,30, 351-től 400-ig 5,80, 401-től 480-ig 6,20, 451-től 500-ig 6,60. Az 501-nél több 7 K. Tehenekért és üszökökért 20 fillérrel kevesebbet fizetnek. Az etetésért levonni szokott 3% ezután is érvényben marad. (Az Ujság.)

Román juhbehozatal. Brassóból írják, hogy a 300.000 romániai juh behozatala ügyében értekezletet tartottak a brassói miniszteri kirendeltség helyiségében. Most már megállapították, hogy a juhek kiosztása június közepén kezdődik és körülbelül július végéig fog tartani. Áruk mindenestre olcsóbb lesz a piaci árnál.

A tojás nagybani ára. A Közélelmezési Hivatal a tojás nagybani bevásárlási árát 1918. évi június hó 13-tól további rendelkezésig ládánként (1440 db) 640 koronában állapította meg.

Vadászsörét. Az 1917—18. évben a földmivvelésügyi minisztérium országos célra a legális kereskedelem útján harmadizben osztat most ki vadászsörétet, mellyel összesen 270.000 kilogramm sörétet bocsátott a vadászok rendelkezésére. Ólomhulladékokból pedig a losonci sörétgyár 10 vaggont hozott eddig forgalomba. Ezzel a sörétmennyiséggel a béke idejében való vadászati statisztika szerint az ország sörét-szükséglete bőven fedezve van. Most ebből, mint utolsó részlet összesen hét vaggon sörét kerül kiosztásra: 2-es, 4-es, 6-os, 8-as és 10-es számú sörétmennyiséget bocsát a földmivvelésügyi miniszter közfogyasztásra, mely miként eddig, részben a fővárosi, részben vidéki szakmabeli kereskedők útján kerül forgalomba. Ezt a sörétet is vadászsörét vagy erdeszeti eskübizonyítvány ellenében lehet vásárolni. A kiosztásra kerülő sörétnek ára: 1. viszonteladó kereskedőknek a Heinrich A. és Fiai vasnagykereskedő cég budapesti raktárában átvéve kilogrammonként 4 korona, 2. viszonteladó budapesti kereskedő telepen 4 korona 80 fillér, 3. vidéki viszonteladó kereskedő telepen 5 korona 10 fillér. Ezenkívül semmiféle felszámításnak helye nincsen, kivéve szállítási és postai költségeket, de csomagolásért kilogrammonként 20 fillérről többet számitani nem lehet. Az alispánok és polgármesterek útján gondoskodott a földmivvelésügyi miniszter, hogy a vadászközönség erről az újabb sörétmennyiség szétosztásáról megfelelően értesítést nyerjen. Az elárúsító vidéki cégek is föl-soroltatnak az érdeklődőknek adandó értesítésben. Az 1918—19. évi vadászidényre a sörét biztosításának ügye is folyamatban van már.

A háztartás a világháború negyedik esztendejében. A háziasszonyok figyelmébe ajánljuk Kökény Gyuláné (Fehértemplom), mai lapunkban közzétett hirdetését, melyben ajánlja olcsó és jó, a háztartásban előforduló szükségleti cikkek házilag való előállítására vonatkozó, sok évi tapasztalat után összeállított és a gyakorlatban bevált utmutatását. »A Gazdasági Lapok« rendes előfizetői 6 koronás kedvezményes árban kapják. Megrendelhető lapunk kiadó-hivatalában.

A Pesti Hirlap új előfizetést hirdet az 1918-ik év második felére. Már szinte felesleges az olvasóközönség figyelmébe ajánlani, hiszen manapság intelligens ember nem élhet meg újságolvasás nélkül. A Pesti Hirlap méltán a legkedveltebb lapja a magyar közönségnek, mert a

magyar nemzeti államért és a magyar kultúráért évtizeden át folytatott küzdelme s mindig független politikai magatartása megszerelte számára a legszelebb néprétegek szeretetét. A Pesti Hirlap nagy képes Naptárát. A Pesti Hirlap előfizetési ára negyedévre 13.— korona, egy hónapra 4 korona 60 fillér.

Az állati betegségek összegezése június hó 16-án.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapothoz képest			
	köztség	udvar	köztség	udvar	köztség	udvar
Lépfene	241	264	16	10	—	—
Veszétség	457	484	19	24	—	—
Takonykór	32	38	—	—	—	—
Ragadós száj- és kö-						
römfájás	60	453	1	27	—	—
Juhhimlő	7	7	—	—	—	—
Ivarszervi holyagos						
kiütés	31	84	2	4	—	—
Rühkór	1105	2573	4	3	—	—
Bivalyvész	—	—	—	—	—	—
Sertésorbánc	78	309	15	38	—	—
Sertéspestis	515	2025	70	308	—	—

Vásári tudósítások.

Országos vásárok. 1918 június hó 27-től 1918 július 3-ig.

Június 27. Babocsa, Belatinc, Csák, Erdőcsokonya, Galgóc, Karád, Kisbér, Kotor, Körösiadány, Körösmező, Lajoskomárom, Nagyberki, Nagykálló, Podolin, Poroszka, Rajec, Rum, Sajtoskál, Szabadszentkirály, Szépvíz, Szered, Tállya, Zabola.

Június 28. Lugos, Nemeshetés, Székelyhid, Szilágyosmlyó, Sztropkó, Torontáltorda, Vép.

Június 29. Balázsfalva, Battonya, Bonchida, Dévaványa, Harasztke ék, Magyargyémónostor, Nagyszentmiklós, Radnót, Szabadka, Tápíósztele.

Június 30. Békéscsaba, Csermő, Dombóvár, Hajós, Hosszuperesztég, Jászladány, Kászonaltiz, Kisujszállítás, Katas, Marosberkes, Marosbors, Mindszent, Óbecse, Pilis, Vác.

Július 1. Alsókubin, Bácskossuthfalva, Bátorkesi, Berkesi Csáktornya, Feketeardó, Garamszentkereszt, Gnédza, Hajduszoboszló, Halászi, Káloz, Kiliti, Kolond, Kópona, Losonc, Nagykároly, Nagysalló, Nova, Nyírbakta, Ozora, Radosna, Sárosd Sátoraljaújhely, Sopron, Szekszárd, Szucsány, Tiszaszentimre, Trencsén, Vajszló, Váralmás, Villány, Vörösmart.

Július 2. Bakabánya, Battyánfalva, Erzsébetváros, Lőcse, Miava, Pápa, Pelsőc, Sepsiszentgyörgy, Somogyárd, Ümeg, Szatmárnémeti, Varannó, Vásárosmiske.

Július 3. Demén, Eger, Hőgyész, Ivánegerszeg, Ónod, Salánk, Sasvár, Szobránc.

Budapesti vágómarhavásár.

Hivatalos jelentés.	1918. június 19.		
	I.	II.	III.
Főhajtás és árak:			
165 Bika	800—1080	840—870	—
280 Magyar hizott ökör	920—1100	740—910	680—770
511 Tarka hizott ökör	590—1150	760—940	680—790
— Magyar legelőmarha	780—900	660—770	—
— Boszniai ökör	—	—	—
72 Magyar tehén	—	620—900	—
280 Tarka tehén	—	620—950	—
16 Bivaly	—	560—760	—
17 Növendékmarha	—	500—800	—
1374	Eladatlan 115.		

A felhajtás 112 darabbal több volt a múlt hetinél. Irányzat élénk. Árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

Hivatalos jelentés.	1918. június 18.	
Főhajtás és árak:		
376 Magyar élő borjú	1100—1180	(1200) 1000—1080
— Magyar öltött borjú	—	—
— Galicziai borjú	—	—
— Öltött bárány párja	—	—
14 Rögött borjú	600—800	—
— Élő bárány párja	—	—
— Öltött göbölve	—	—

Felolós főszerkesztő, kiadótulajdonos: MAILÁTH LÁSZLÓ.

Szerkesztő: FEHÉR ZOLTÁN.

Kézi „Fortuna“
Daráló garattal, lendkerékkel
(sulya 12½ kiló), lendkerék 45 cm. — Ára K 90.— előzetes beküldés ellen.

Gép-, motor-, henger-, cséplő- **OLAJ**

— Sűrített gépszir, kocsikenőcs. —

Dobsinek, olajozók, kenőszelencék, forrosókefék, szénlapátok, armaturák, szerszámok és mindennemű műszaki cikkek.

Schvarcz József és Társa
műszaki cégnél,
Budapest, Vilmos császár-ut 53. szám.

Sajat ház. Alapítva 1884.
1178 Sürgönyoim: Uszó Budapest.

